



Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ 78/17
Λουξεμβούργο, 13 Ιουλίου 2017

Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα στην υπόθεση C-194/16
Bolagsupplysningen OÜ και Ingrid Ilsan κατά Svensk Handel AB

Κατά τον γενικό εισαγγελέα Bobek, εταιρία η οποία υποστηρίζει ότι το δικαίωμά της στην προσωπικότητα έχει προσβληθεί λόγω της δημοσίευσης πληροφοριών στο διαδίκτυο μπορεί να ασκήσει αγωγή στο κράτος μέλος όπου έχει το κέντρο των συμφερόντων της, για ολόκληρη τη ζημία ή τη βλάβη που ισχυρίζεται ότι υπέστη

Όταν η αγωγή αφορά δυσφήμιση μέσω διαδικτύου, ο τόπος του κέντρου των συμφερόντων της εταιρίας θα συμπίπτει, κατά πάσα πιθανότητα, με τον τόπο όπου έχει πληγεί περισσότερο η φήμη της από τη δυσφήμιση

Η Bolagsupplysningen OÜ είναι εταιρία με έδρα το Ταλίν (Εσθονία), η οποία ασκεί επιχειρηματική δραστηριότητα κατά κύριο λόγο στη Σουηδία. Μπήκε σε μαύρη λίστα στον ιστότοπο της Svensk Handel AB, μιας σουηδικής ομοσπονδίας εμπορίου, με την κατηγορία ότι «ψεύδεται και εξαπατά». Σε απάντηση, αναρτήθηκαν στον ιστότοπο περισσότερα από 1 000 σχόλια. Η εταιρία κινήθηκε δικαστικώς κατά της σουηδικής ομοσπονδίας εμπορίου στην Εσθονία. Ζήτησε από εσθονικό δικαστήριο να διατάξει την αφαίρεση του ονόματός της από τη μαύρη λίστα και τη διαγραφή των σχολίων από τον ιστότοπο. Ζήτησε επίσης να της επιδικαστεί το ποσό των 56 634,99 ευρώ προς αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε στην επιχειρηματική της δραστηριότητα.

Στο πλαίσιο αίτησης αναίρεσης ενώπιον του Riigikohus (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Εσθονία), ανακύπτει το ζήτημα αν τα εσθονικά δικαστήρια έχουν, βάσει του δικαίου της Ένωσης¹, διεθνή δικαιοδοσία προς εκδίκαση της υπόθεσης. Γενικότερα, το Δικαστήριο καλείται να αποσαφηνίσει τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας επί διαφορών σχετικών με προσβολή της φήμης μέσω δημοσίευσης στο διαδίκτυο.

Κατά το δίκαιο της Ένωσης, ο γενικός κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας προβλέπει ότι η αγωγή ασκείται στον τόπο της κατοικίας του εναγομένου, όπερ θα σήμαινε, εν προκειμένω, στη Σουηδία². Εντούτοις, η Bolagsupplysningen OÜ επικαλείται μια εξαίρεση από τον κανόνα, βάσει της οποίας επιτρέπεται η άσκηση της αγωγής στον τόπο όπου επήλθε ή ενδέχεται να επέλθει το ζημιογόνο γεγονός³. Πρόκειται για ειδική δωσιδικία.

Κατά το παρελθόν, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι, όταν ο ενάγων είναι φυσικό πρόσωπο, ο τόπος όπου επήλθε ή ενδέχεται να επέλθει το ζημιογόνο γεγονός είναι το κράτος στο οποίο το φυσικό αυτό πρόσωπο έχει το «κέντρο των συμφερόντων» του⁴. Η ειδική δωσιδικία του κέντρου των συμφερόντων παρέχει στον ενάγοντα τη δυνατότητα να προβάλλει ενώπιον των δικαστηρίων ενός και μόνον κράτους μέλους αξίωση προς αποκατάσταση της ζημίας ή της βλάβης που υπέστη σε όλα τα άλλα κράτη μέλη. Ειδάλλως, θα έπρεπε να προσφύγει ενώπιον των δικαστηρίων του κάθε κράτους μέλους χωριστά.

Η Bolagsupplysningen OÜ ζητεί από το εσθονικό δικαστήριο να εφαρμόσει την ειδική δωσιδικία του κέντρου των συμφερόντων στην περίπτωση νομικού προσώπου. Η Bolagsupplysningen OÜ υποστηρίζει ότι το κέντρο των συμφερόντων της βρίσκεται στην Εσθονία. Στηρίζεται στο γεγονός

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (αναδιατύπωση) (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1)

² Άρθρο 4, παράγραφος 1, του Κανονισμού Βρυξέλλες.

³ Άρθρο 7, παράγραφος 2, στο τμήμα 2 του κεφαλαίου II του κανονισμού 1215/2012.

⁴ Υπόθεση C-509/09 eDate Advertising. Βλ., επίσης, Ανακοινωθέν Τύπου αριθ. 115/11.

ότι τόσο η διοίκηση όσο και τα τμήματα οικονομικού, λογιστηρίου, επιχειρηματικής ανάπτυξης και προσωπικού της εταιρίας εδρεύουν στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, ενώ τα έσοδά της μεταφέρονται εκεί από τη Σουηδία.

Η άποψη του γενικού εισαγγελέα Bobek, όπως διατυπώνεται στις σημερινές του προτάσεις, είναι ότι νομικό πρόσωπο το οποίο προβάλλει προσβολή, μέσω του διαδικτύου, του δικαιώματός του στην προσωπικότητα μπορεί να ασκήσει αγωγή ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου έχει το κέντρο των συμφερόντων του, και μάλιστα για ολόκληρη τη ζημία ή τη βλάβη που ισχυρίζεται ότι υπέστη.

Ο γενικός εισαγγελέας φρονεί ότι τα νομικά πρόσωπα μπορούν να είναι φορείς του δικαιώματος προστασίας της προσωπικότητας. Ακόμη πιο σημαντικό είναι, ωστόσο, ότι το καλό όνομα και η φήμη των νομικών προσώπων προστατεύονται στα κράτη μέλη όχι μόνο στο πλαίσιο της συνταγματικής κατοχύρωσης των θεμελιωδών δικαιωμάτων, αλλά συνηθέστερα σε επίπεδο νομοθεσίας. Για «απλές» εξωσυμβατικές αξιώσεις, θα πρέπει να υφίστανται στο δίκαιο της Ένωσης ισοδύναμοι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας οι οποίοι να καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό των δικαστηρίων που θα έχουν διεθνή δικαιοδοσία για την εκδίκαση μιας αγωγής όπως αυτή της κύριας δίκης.

Επιπλέον, κατά τον γενικό εισαγγελέα, δεν συντρέχει λόγος οι κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας να εφαρμόζονται διαφορετικά ανάλογα με το αν ο ενάγων είναι φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Μια τέτοια προσέγγιση θα λάμβανε ως δεδομένο ότι το φυσικό πρόσωπο είναι ο «ασθενέστερος διάδικος» σε περίπτωση ένδικης διαφοράς με εναγόμενο νομικό πρόσωπο. Κατά τη γνώμη όμως του γενικού εισαγγελέα, το διαδίκτυο έχει ανατρέψει πλήρως τα δεδομένα, λόγω της ευκολίας με την οποία τα φυσικά πρόσωπα μπορούν να δημοσιεύουν πληροφορίες διαδικτυακά.

Εν συνεχεία, ο γενικός εισαγγελέας επισημαίνει, όσον αφορά τον ειδικό κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας για αγωγές που αφορούν δυσφήμιση μέσω διαδικτύου, ότι **ο τόπος επέλευσης της ζημίας ή της βλάβης θα είναι, κατά πάσα πιθανότητα, ο τόπος όπου επλήγη περισσότερο η φήμη του προσώπου**. Σε περιπτώσεις δυσφήμισης, ο τόπος αυτός είναι το πραγματικό επίκεντρο της διαφοράς, το οποίο μάλλον θα είναι, με τη σειρά του, ο τόπος όπου το πρόσωπο (φυσικό ή νομικό) έχει το **κέντρο των συμφερόντων του**.

Κατά τον γενικό εισαγγελέα, **κρίσιμοι παράγοντες** προκειμένου να διαπιστωθεί **πού βρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων νομικού προσώπου**, θα είναι οι **κύριες εμπορικές ή άλλες επιχειρηματικές δραστηριότητες**, οι οποίες προσδιορίζονται με μεγαλύτερη ακρίβεια ανατρέχοντας σε στοιχεία όπως **ο κύκλος εργασιών ή ο αριθμός των πελατών** ή άλλες **επαγγελματικές επαφές**. Ο γενικός εισαγγελέας θεωρεί ότι η έδρα του νομικού προσώπου μπορεί επίσης να ληφθεί υπόψη, πλην όμως αν το νομικό πρόσωπο δεν ασκεί δραστηριότητες ούτε πραγματοποιεί κύκλο εργασιών στο αντίστοιχο κράτος μέλος, τότε δεν θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η έδρα συμπίπτει με το κέντρο των συμφερόντων. Ο γενικός εισαγγελέας αναγνωρίζει ότι τόσο τα φυσικά όσο και τα νομικά πρόσωπα ενδέχεται **να μην έχουν μόνον ένα κέντρο συμφερόντων**, στις περιπτώσεις όμως αυτές θα **απόκειται στον ενάγοντα να επιλέξει** σε ποιο κράτος μέλος θα ασκήσει την αγωγή. Από τη στιγμή που θα επιλέξει, και όσο διαρκεί η εκκρεμοδικία, δεν επιτρέπεται να ασκήσει αγωγή αλλού.

Τέλος, ο γενικός εισαγγελέας καταλήγει ότι το οικείο δικαστήριο θα έχει πλήρη διεθνή δικαιοδοσία, υπό την έννοια ότι θα μπορεί να αποφανθεί για ολόκληρη την προβαλλόμενη ζημία ή βλάβη, καθώς και τη μορφή της παρεχόμενης έννομης προστασίας – περιλαμβανομένων, όπως εν προκειμένω, τυχόν ασφαλιστικών μέτρων για τη διόρθωση και την αφαίρεση των επίμαχων πληροφοριών.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Οι προτάσεις του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύουν το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση τελεί υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί αργότερα.

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η προδικαστική παραπομπή παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, να υποβάλουν στο Δικαστήριο ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου. Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά σύμφωνα με την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, κατά τον ίδιο τρόπο, τα άλλα εθνικά δικαστήρια που επιλαμβάνονται παρόμοιου προβλήματος.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) των προτάσεων δημοσιεύεται στην ιστοσελίδα CURIA κατά την ημερομηνία αναπτύξεώς τους

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582